

Tomasz Stolarczyk

Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego
e-mail: lenczycanin@poczta.onet.pl

**[Sprawozdanie z I Ogólnopolskiej Konferencji
Naukowej „Ochrona Zbiorów Bibliotecznych.
Przeszłość – Terazniejszość – Przyszłość”
(Bydgoszcz, 19–20 maja 2016 r.)**

DOI: <http://dx.doi.org/10.18778/0860-7435.22.21>

W dniach 19–20 maja 2016 r. w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyła się I Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Ochrona Zbiorów Bibliotecznych. Przeszłość – Terazniejszość – Przyszłość” (dalej: Konferencja). Jej organizatorem był Zakład Bibliotekarstwa i Czytelnictwa Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, a honorowy patronat objął Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Komitet Naukowy Konferencji tworzyli: dr hab. Andrzej Drózdź (Biblioteka Jagiellońska), dr hab. Maciej Matwijów, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa), dr hab. Ryszard Nowicki, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (Katedra Informacji Naukowej i Bibliologii) oraz dr hab. Jacek Puchalski, prof. Uniwersytetu Warszawskiego (Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych). Natomiast w skład Komitetu organizacyjnego wchodził: dr hab. Zdzisław Gębołyś, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, kierownik Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii, dr hab. Ryszard Nowicki, dr Joanna Gomoliszek, dr Paweł Marzec, dr Katarzyna Wodniak.

Obrady konferencyjne rozpoczęły się o godzinie 10. Konferencję otworzył ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wiel-

kiego. Sesji otwierającej przewodniczyła dr hab. Anna Kamler, prof. Uniwersytetu Warszawskiego z Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Jako pierwszy referat wygłosił dr hab. Ryszard Nowicki: *Działalność krakowskiej Delegatury Ministerstwa Oświaty do zabezpieczenia księgozbiorów opuszczonych i porzuconych na Pomorzu Zachodnim*. Referent omówił w nim działania podejmowane przez krakowską Delegaturę Ministerstwa Oświaty do zabezpieczenia księgozbiorów opuszczonych i porzuconych w celu ochrony głównie ksiązek proveniencji ponemieckiej na obszarze okręgu szczecińskiego (Pomorza Zachodniego) tuż po II wojnie światowej. W okręgu tym działalność prowadziła Maria Quirini, której sylwetkę przybliżył właśnie w swoim wystąpieniu Ryszard Nowicki. Kolejny referent, dr hab. Andrzej Dróżdź, omówił w swoim wystąpieniu pt. *Segregacje – selekcje – makulatura. Funkcje i dysfunkcje systemu książki w latach 1945–1956* wybrane zagadnienia badawcze i metodologiczne systemu książki w latach przewrotu ideologicznego i rządów totalitarnych w Polsce (1945/1947–1956). Jako trzecia swój referat pt. *Udział Piotra Bańkowskiego w ochronie zbiorów bibliotecznych* wygłosiła mgr Dorota Pietrzakiewicz z Uniwersytetu Warszawskiego. Przedstawiła w nim sylwetkę Piotra Bańkowskiego, pracownika archiwów państwowych, eksperta do spraw archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych delegacji polskiej w Komisji Mieszanej Reewakuacyjnej i Specjalnej W Moskwie i Petersburgu oraz kustosza w Dziale Rękopisów Starszych Biblioteki Narodowej, długoletniego redaktora „Archeionu”.

Sesja pierwsza nosiła tytuł „Ochrona zbiorów w ujęciu historycznym (cz. 1)”, a przewodniczył jej dr hab. Andrzej Dróżdź. Jako pierwszy wygłosił referat dr Tomasz Stolarczyk z Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego: *Ochrona zbiorów w bibliotekach bernardyńskich, dominikańskich, jezuićkich i paulińskich w XIII–XVIII w. w świetle ustawodawstwa zakonnego*. Przedstawił w nim sprawę ochrony zbiorów bibliotecznych w zakonach mendykanckich: bernardynów i dominikanów, kleryków regularnych: jezuitów i kanoników regularnych: paulinów w świetle przepisów zakonnych w XIII–XVIII w. Drugim z referentów tej sesji była dr Maria Otto z Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej. W swoim wystąpieniu pt. *Regulamin biblioteczny jako narzędzie ochrony zbiorów bibliotecznych. Ujęcie historyczne na przykładzie PAN Biblioteki Gdańskiej* przybliżyła zagadnienia ochrony zbiorów bibliotecznych za pomocą regulacji korzystania ze zbiorów na przykładzie regulaminów obowiązujących przez 420 lat (od 1686 r.) w Bibliotece Rady Miasta Gdańska, późniejszej Bibliotece Miejskiej, a obecnie PAN Bibliotece Gdańskiej. Trzeci z referentów mgr Ewa Goumissi z Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w swoim odczycie pt. *Ochrona ksiązek i rękopisów w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie w latach 1900–1939* przedstawiła problem ochrony ksiązek i rękopisów w Zakładzie Narodowym im. Ossoliń-

skich we Lwowie w latach 1900–1939. Na koniec tej części obrad wystąpili sponsorzy Konferencji: firmy ARFIDO, Digital-Center i TN-Projekt.

Sesji drugiej „Ochrona zbiorów w ujęciu historycznym (cz. 2.)” przewodniczył dr hab. Zdzisław Gębolyś. Wygłoszono w niej 2 referaty. Jako pierwszy wystąpił mgr Piotr Lewkowicz z Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego. W swoim referacie zatytułowanym *Aspekty ochrony zbiorów bibliotecznych poruszane w polskiej literaturze fachowej lat 1918–1939* przedstawił analizę treści wybranych tekstów bibliotekarstwa polskiego opublikowanych w okresie międzywojennym, mającą ujawnić wskazówki ich autorów dotyczące ochrony zbiorów bibliotecznych. Drugi z referentów mgr Przemysław Garlicki z Książnicy Pomorskiej w Szczecinie w swoim wystąpieniu pt.: *Ochrona zbiorów bibliotecznych na Pomorzu Zachodnim na łamach prasy lokalnej w latach 1945–1950* omówił wkład szczecińskiej prasy w proces ochrony księgozbiorów bibliotecznych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1950.

Sesji trzeciej, zatytułowanej „Konteksty ochrony zbiorów” przewodniczył ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski. Jako pierwszy referat wygłosiła mgr Katarzyna Sikora z Uniwersytetu Gdańskiego. W wystąpieniu pt.: *Materiały biblioteczne, muzealia, zabytki. O rozłączności systemów ochrony* zaprezentowała jak w świetle *Ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r.*, *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.* oraz *Ustawy o muzeach z dnia 21 listopada 1996 r.* przedstawia się problem ochrony materiałów bibliotecznych, zabytków i muzealiów. Druga referentka dr Agnieszka Bangrowska z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przedstawiła referat pt.: *Możliwości zastosowania substancji grzybobójczych z praktyki rolniczej do ochrony zbiorów bibliotecznych*. Omówiła w nim rolę fungicydów, jeszcze perspektywicznych w praktyce rolniczej, w ochronie książki zabytkowej. Trzeci z referentów dr hab. Zdzisław Gębolyś w swoim wystąpieniu pt.: *Zentrum für Bucherhaltung Leipzig – główny ośrodek konserwacji i restauracji książki w Niemczech* zaprezentował przeszłość, stan dzisiejszy i perspektywy rozwoju Zentrum für Bucherhaltung w Lipsku.

Po zakończeniu obrad w pierwszym dniu Konferencji jej uczestnicy mogli zwiedzić Bibliotekę Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Dzień zakończyła uroczysta kolacja.

Drugiego dnia Konferencji obrady rozpoczęły się o godzinie 9.00. Pierwszej sesji w tym dniu, zatytułowanej „Od konserwacji do digitalizacji” przewodniczyła dr Joanna Gomoliszek. Jako pierwsza swój referat pt. *Modele organizacji introligatorsko-konserwatorskiej ochrony zbiorów bibliotecznych* wygłosiła dr Elżbieta Pokorzyńska z Katedry Informatyki i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Zaprezentowała w nim dane na temat przybibliotecznych pracowni introligatorskich i konserwatorskich w bibliotekach polskich oraz modele organizacji zbiorów przez zewnętrznych wykonawców: przetarg, zlecenie, kontrakt, grant. Druga z referentek, dr Joanna

Sprawozdanie z I Ogólnopolskiej Konferencji...

Matyasik z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy, w swoim wystąpieniu zatytułowanym „*Wykorzystać szanse*” – *konserwacja i digitalizacja zbiorów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy ze środków zewnętrznych w latach 2011–2015* przedstawiła problem digitalizacji i konserwacji zbiorów jej macierzystej biblioteki. Z kolei następane referentki, mgr Anna Polańska i mgr Anna Zelmańska–Lipnicka z Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, przedstawiły referat pt.: *Ochrona poprzez digitalizację* omówiły program digitalizacji zbiorów ich biblioteki, który wpisuje się w platformę Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

Kolejnej sesji w drugim dniu obrad – „Modele, systemy, dobre praktyki czyli ochrona zbiorów w praktyce” – przewodniczył dr hab. Ryszard Nowicki. Jako pierwsza wystąpiła mgr Ewa Tomaszewska z Biblioteki Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu. W swoim referacie pt.: *Ochrona zbiorów w Bibliotece Instytutu Technologii Drewna wczoraj, dziś i jutro* przedstawiła problem ochrony, konserwacji i zabezpieczenia zbiorów w jej macierzystej bibliotece. Kolejna referentka mgr Teresa Skibicka z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Technologiczno–Przyrodniczego w Bydgoszczy w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Dokumenty normalizacyjne, literatura firmowa, opisy patentowe – od ochrony zbiorów do ochrony treści* przedstawiła zarys problematyki dokumentów normalizacyjnych, opisów patentowych, literatury firmowej w przeszłości, stan aktualny oraz przyszłości w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Technologiczno–Przyrodniczego w Bydgoszczy. Następną referentką, mgr Agnieszka Kościelniak–Osiak z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, w swoim referacie pt.: *Zbiory w podróży i na wystawie zewnętrznej. Zagadnienie ochrony i bezpieczeństwa zbiorów bibliotecznych używanych w charakterze obiektów wystawowych, na przykładzie zadań Oddziału Promocji, Wystaw i Współpracy Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie* zajęła się omówieniem procedury udostępniania i bezpieczeństwa specjalnych zbiorów bibliotecznych w charakterze obiektów wystawowych przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie na tle najczęstszych praktyk stosowanych w obiegu wystawienniczym. Ostatnią referentką, mgr Ewa Elżbieta Witkowska z Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku, w swoim wystąpieniu pt.: *Japońskie biblioteki po wielkim trzęsieniu ziemi w 2011 roku – proces odbudowy* przedstawiła straty, jakie poniosły biblioteki japońskie na skutek trzęsienia ziemi oraz tsunami w marcu 2011 r. i problem ich odbudowy i odrestaurowania zbiorów.

Na zakończenie Konferencji dr hab. Ryszard Nowicki dokonał podsumowania obrad. Uznał je za bardzo owocne i wyraził nadzieję, że w najbliższej przyszłości zostanie zorganizowana kolejna ogólnopolska konferencja poświęcona ochronie zbiorów bibliotecznych.